

Bikkurim: An Exercise in Love for the Land**(1) דברים פרשת כי תבוא פרק כו**

(א) והיה כִּי־תבוא אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר יִקְנֶה אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ נַחֲלָה וִירֻשָׁתָה וַיִּשְׁכַּתָּ בָּהּ: (ב) וְלִקְחַתָּ מֵרֵאשִׁית פְּלִי־פְרֵי הָאֲדָמָה אֲשֶׁר תִּבְיָא מֵאֶרֶץ אֲשֶׁר יִקְנֶה אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ וְשָׂמַתָּ בְּטֶגֶא וְהִלַּכְתָּ אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר יִקְנֶה אֱלֹהֶיךָ לְשַׁכֵּן שְׁמוֹ שָׁם: (ג) וְכֹאֵת אֶל־הַכֹּהֵן אֲשֶׁר יִהְיֶה בַּיָּמִים הֵהֵם וְאָמַרְתָּ אֵלָיו הַגְּדַלְתִּי הַיּוֹם לִיקְנֹךְ אֱלֹהֶיךָ כִּי־כֹאֵתִי אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁפַע יִקְנֹךְ לְאַבְתִּינִי לְתֵת לָנוּ: (ד) וְלִקַּח הַכֹּהֵן הַטֶּגֶא מִיָּדְךָ וְהִנִּיחוֹ לְפָנַי מִזֶּבַח יִקְנֶה אֱלֹהֶיךָ: (ה) וְעֲנִיתָ וְאָמַרְתָּ לְפָנַי יִקְנֹךְ אֱלֹהֶיךָ אֲרָמִי אֲבִי וַיֵּרֵד מִצְרָיִמָה וַיִּגַּר שָׁם בְּמַתִּי מֵעֵט וַיְהִי־שָׁם לִגְוִי גְדוֹל עֲצוּם וָרֵב: (ו) וַיִּרְעוּ אֹתָנוּ הַמִּצְרָיִם וַיַּעֲנוּנוּ וַיִּתְּנוּ עָלֵינוּ עֲבֹדָה קָשָׁה: (ז) וַנִּצְעַק אֶל־יִקְנֹךְ אֱלֹהֵי אֲבֹתֵינוּ וַיִּשְׁמַע יִקְנֹךְ אֶת־קִלְנוּ וַיִּרָא אֶת־עֲנִינֵנוּ וְאֶת־עֲמַלְנוּ וְאֶת־לִחְצָנוּ: (ח) וַיִּזְצָאנוּ יִקְנֹךְ מִמִּצְרַיִם בְּיַד חֲזָקָה וּבְזֶרַע נְטוּיָה וּבְמֶרְא גָדֹל וּבְכֹאֵתוֹת וּבְמִפְתָּיִם: (ט) וַיְבָאנוּ אֶל־הַמָּקוֹם הַזֶּה וַיִּתְּנוּ־לָנוּ אֶת־הָאָרֶץ הַזֹּאת אֲרֶץ זָבַת חֶלֶב וְדָבָשׁ: (י) וְעַתָּה הִנֵּה הֵבֵאתִי אֶת־רֵאשִׁית פְּרֵי הָאֲדָמָה אֲשֶׁר־נָתַתָּה לִּי יִקְנֹךְ וְהִנַּחְתָּו לְפָנַי יִקְנֹךְ אֱלֹהֶיךָ וְהִשְׁתַּחֲוִיתָ לְפָנַי יִקְנֹךְ אֱלֹהֶיךָ: (יא) וְשָׂמַחְתָּ בְּכָל־הַטּוֹב אֲשֶׁר נָתַן־לָךְ יִקְנֹךְ אֱלֹהֶיךָ וּלְבִיתְךָ אִמָּה וְהַלְוֵי וְהַגֵּר אֲשֶׁר בְּקִרְבְּךָ:

(2) משנה מסכת ביכורים פרק ג**משנה א**

כיצד מפרישין הבכורים יורד אדם בתוך שדהו ורואה תאנה שבכרה אשכול שביכר רמון שביכר קושרו בגמי ואומר הרי אלו בכורים רבי שמעון אומר אף על פי כן חוזר וקורא אותם בכורים מאחר שיתלשו מן הקרקע.

משנה ב

כיצד מעלין את הבכורים כל העיירות שבמעמד מתכנסות לעיר של מעמד ולנין ברחובה של עיר ולא היו נכנסין לבתים ולמשכים היה הממונה אומר קומו ונעלה ציון אל בית ה' אלהינו.

משנה ג

הקרובים מביאים התאנים והענבים והרחוקים מביאים גרוגרות וצמוקים והשור הולך לפנייהם וקרניו מצופות זהב ועטרת של זית בראשו החליל מכה לפנייהם עד שמגיעים קרוב לירושלם הגיעו קרוב לירושלם שלחו לפנייהם ועטרו את בכוריהם הפחות הסגנים והגזברים יוצאים לקראתם לפי כבוד הנכנסים היו יוצאים וכל בעלי אומניות שבירושלם עומדים לפנייהם ושואלין בשלומם אחינו אנשי המקום פלוני באתם לשלום.

משנה ד

החליל מכה לפנייהם עד שמגיעין להר הבית הגיעו להר הבית אפילו אגריפס המלך נוטל הסל על כתפו ונכנס עד שמגיע לעזרה הגיע לעזרה ודברו הלוים בשיר ארוממך ה' כי דליתני ולא שמחת אויבי לי (תהלים ל).

משנה ה

הגוזלות שעל גבי הסלים היו עולות ומה שבידם נותנים לכהנים.

משנה ו

עודהו הסל על כתפו קורא מהגדתי היום לה' אלהיך (דברים כו) עד שגומר כל הפרשה ר' יהודה אומר עד ארמי אובד אבי הגיע לארמי אובד אבי מוריד הסל מעל כתפו ואוחזו בשפתותיו וכהן מניח ידו תחתיו ומניפו וקורא מארמי אובד אבי עד שהוא גומר כל הפרשה ומניחו בצד המזבח והשתחוה ויצא.

משנה ז

בראשונה כל מי שיודע לקרות קורא וכל מי שאינו יודע לקרות מקריין אותו נמנעו מלהביא התקינו שיהו מקריין את מי שיודע ואת מי שאינו יודע.

משנה ח

העשירים מביאים בכוריהם בקלתות של כסף ושל זהב והעניים מביאין אותם בסלי נצרים של ערבה קלופה והסלים והבכורים ניתנין לכהנים.

(3) במדבר פרשת שלח פרק יג

(כג) וַיָּבֹאוּ עַד־נַחַל אֲשַׁכּוֹל וַיִּכְרְתוּ מִשָּׁם זְמוּרָה וְאֲשַׁכּוֹל עֲנָבִים אֶחָד וַיִּשְׂאֵהוּ בְּמוֹט בְּשָׁנִים וּמִן־הַרמַנִּים וּמִן־הַתְּאֲנִים: (כד) לְמָקוֹם הַהוּא קָרָא נַחַל אֲשַׁכּוֹל עַל אֲדוֹת הָאֲשַׁכּוֹל אֲשֶׁר־כָּרְתוּ מִשָּׁם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: (כה) וַיָּשָׁבוּ מִתּוֹר הָאָרֶץ מִקֵּץ אַרְבָּעִים יוֹם: (כו) וַיָּלְכוּ וַיָּבֹאוּ אֶל־מֹשֶׁה וְאֶל־אַהֲרֹן וְאֶל־כָּל־עֵדַת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶל־מִדְבַר פָּאָרָן קְדֻשָׁה וַיִּשְׁיבוּ אֹתָם דָּבָר וְאֶת־פְּלִי־הַעֲזָה וַיִּרְאוּם אֶת־פְּרֵי הָאָרֶץ: (כז) וַיִּסְפְּרוּ־לוֹ וַיֹּאמְרוּ בָּאנוּ אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר שְׁלַחְתָּנוּ וְגַם זָבַת חֶלֶב וְדָבָשׁ הוּא וְנִהְיָ־פָרְיָהּ:

(4) רש"י שם פסוק כג

וישאהו במוט בשנים - ממשמע שנאמר וישאיהו במוט איני יודע שהוא בשנים, מה תלמוד לומר בשנים, בשני מוטות. הא כיצד, שמונה נטלו אשכול, אחד נטל תאנה ואחד רמון, יהושע וכלב לא נטלו כלום, לפי שכל עצמם להוציא דבה נתכוונו, כשם שפריה משונה כך עמה משונה. ואם חפץ אתה לידע כמה משאוי אחד מהם צא ולמד מאבנים שהקימו בגלגל, (יהושע ד ה) הרימו לכם איש אבן אחת על שכמו, והקימוה בגלגל. ושקלום רבותינו משקל כל אחת ארבעים סאה. וגמירי, טונא דמדלי אינש על כתפיה, אינו אלא שליש משאוי ממשאוי שמסייעין אותו להרים.

(5) חידושי הגאון רבי מנחם זעמבא, עמ' קיז

בענין מצוות ביכורים

תאנה שזיכרה. אשכול שזכרה. רמון שזכרה. קושרו בגמי וחומר היו לנו זכורים. כנה מזכרים כאן השלושה מניס המזכרים גם אצל המרגלים שאזרחם הם הביאו מארץ ישראל. והרמז להקשר שזיניהן.

7' אי' בשם בארשי ז"ל דמלות הבאת הביכורים היא תיקון לחסד המרגלים. זכרי המרגלים כוליהו דינת על הארץ ומלות ביכורים ניתנה משום חיבת הארץ. והוסיף פי"ג בגרמ"ז ז"ל דיש רמז לזה במשנה זביכורים פי"ג מ"א דא"ר שם: אדם יורד בחוק שדכו. ורואה

(6) פסוקים מקבילים

פ' שלך	פ' כי תבוא
וּלְקַחְתֶּם מִפְּרֵי הָאָרֶץ	וּלְקַחְתֶּם מִרְאשֵׁי פְלִי-פְרֵי הָאֲדָמָה אֲשֶׁר תְּבִיא מֵאֲרָצְךָ
בְּאֵנוּ אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר שְׁלַחְתֶּנוּ	כִּי-בָאתִי אֶל-הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְקֹנֵךְ לְאַבְתָּיִנוּ לָתֵת לָנוּ
וְגַם זָבַת חֵלֶב וְדָבַשׁ הוּא	וַיִּתֶּן-לָנוּ אֶת-הָאָרֶץ הַזֹּאת אֶרֶץ זָבַת חֵלֶב וְדָבַשׁ
וְזֶה פְרִיָּהּ	וַעֲתָה הִנֵּה הֵבִאתִי אֶת-רְאשֵׁי פְרֵי הָאֲדָמָה

(7) משנה מסכת ברכות פרק ו משנה ח

אכל תאנים וענבים ורמונים מברך אחריהן שלש ברכות דברי רבן גמליאל וחכמים אומרים ברכה אחת מעין שלש ר"ע אומר אפי' אכל שלק והוא מזונו מברך אחריו ג' ברכות השותה מים לצמאו אומר שהכל נהיה בדברו ר' טרפון אומר בורא נפשות רבות.

(8) במדבר פרשת חקת פרק כ פסוק ה

(ה) וְלָמָּה הִעֲלִיתֶנּוּ מִמִּצְרַיִם לְהֵבִיא אֹתְנּוּ אֶל-הַמְּקוֹם הַרְעָה הַזֶּה לֹא מְקוֹם זֶרַע וְתִאֲנָה וְגִפְנֵי וְרִמּוֹן וּמִים אֵין לְשִׁתּוֹת:

(9) תהלים פרק קו פסוק כד

וַיִּמְאַסּוּ בְּאָרֶץ חֲמֻדָּה לֹא-הִיא מִינּוּ לְדָבָר:

(10) פסוקים מקבילים

טענת המרגלים	תשובות יהושע וכלב
הָאָרֶץ אֲשֶׁר עֲבַרְנוּ בָּהּ לְתוֹר אֶתְּךָ אֶרֶץ אֲכָלֶת יוֹשְׁבֵיהָ הוּא	הָאָרֶץ אֲשֶׁר עֲבַרְנוּ בָּהּ לְתוֹר אֶתְּךָ טוֹבָה הָאָרֶץ מְאֹד מְאֹד הוּא
לֹא נוּכַל לְעֹלּוֹת אֶל הָעָם כִּי חָזַק הוּא מִמֶּנּוּ	עֲלֵה נַעֲלֵה וַיִּרְשָׁנוּ אֶתְּךָ כִּי יָכוֹל נוּכַל לָהּ

(11) אור החיים דברים פרשת כי תבוא פרק כו פסוק א

והיה כי תבא אל הארץ. אמר והיה לשון שמחה, להעיר שאין לשמוח אלא בישיבת הארץ על דרך אומרם (תהלים קכ"ו) אז ימלא שחוק פיני וגו'.

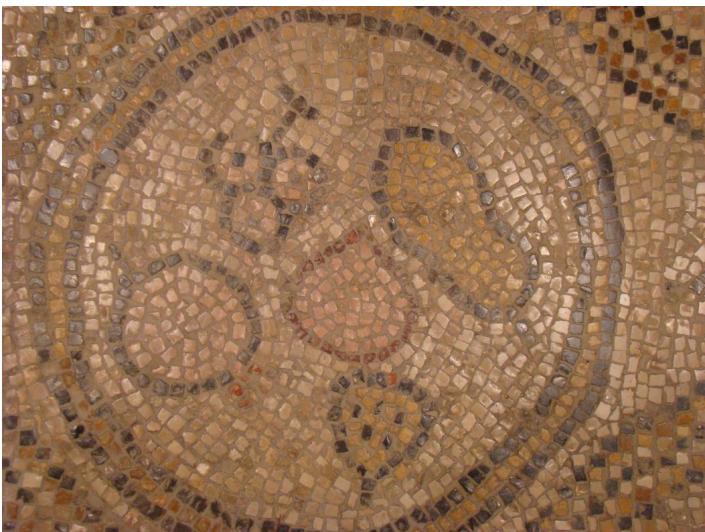

בית כנסת העתיק, ציפורי

בית

כנסת העתיק, מעון

בית בנסת העתיק, בית אלפא

טקסי הבאת הביכורים בקיבוצים בשנות ה-50

ביכורים בקיבוץ עין השופט - שנת ה-50

